

De lichtheid van Gods geboden

Preek over 1 Johannes 5:3-5

Te lezen: Deuteronomium 30:11-16 en Mattheüs 11:28-30 en 1 Johannes 5:1-12
Zuilen, 5 november 1972

De oplettende luisteraar – en ik hoop dat er veel van dat soort mensen aanwezig zijn – moet het opgefallen zijn dat in de vanmorgen gelezen bijbelgedeeltes bepaalde woorden eruit springen.

In alle drie gedeeltes trekken woorden als ‘niet moeilijk’, ‘niet zwaar’, ‘zacht’ en ‘licht’ de aandacht. In Deuteronomium 30 zegt Mozes tegen de Israëlieten: ‘Het gebod dat ik u heden opleg is niet te moeilijk voor u’. Nu spraken de Joden over de wetten die Mozes hen gegeven had als over een juk. De wetten van Mozes gehoorzamen noemden de Joden: ‘Het juk van het Koninkrijk van God op je nemen’.

In Mattheüs 11 lezen wij, dat Jezus tegen zijn landgenoten zegt: ‘Mijn juk is zacht en mijn last is licht’.

Hebt u het door? De richtlijnen die Jezus voor het leven geeft hebben deze overeenkomst met de richtlijnen die God door Mozes heeft gegeven: zij zijn niet moeilijk of zwaar.

In 1 Johannes 5 vinden wij dit nogmaals bevestigd. Johannes schrijft daar: ‘Gods geboden zijn niet zwaar, want al wat uit God geboren is, overwint de wereld’.

Wat Johannes hier zegt is erg belangrijk. Hij verbindt het niet zwaar zijn van Gods geboden met ‘overwinning’, met sterk en krachtig zijn.

Of iemand een last zwaar vindt hangt af van zijn kracht. Wat voor de een zwaar is, is voor de ander licht. Een kampioen gewichtheffen zal glimlachend jongleren met een halter waar u en ik ons gescheurde spieren aan sjoeren.

Johannes schrijft dat Gods geboden niet zwaar zijn omdat God met zijn geboden ook de kracht en mogelijkheid geeft om de geboden te houden.

God geeft ons geboden, dat zijn: richtlijnen voor het leven. Om ons leven tot een mooi, rijk en waardevol leven te maken. God zegt in de Bijbel tegen ons: Wanneer je zo en zo leeft, zul je op je zeventigste verjaardag met dankbaarheid achterom kunnen zien. Je zult je kleinkinderen dan kunnen vertellen dat je het leven in al zijn volheid en rijkdom hebt leren kennen.

Iemand die jarenlang de Bijbel als richtsnoer voor zijn leven heeft gebruikt, zal niet in schutterige verlegenheid tegenover zijn kinderen, kleinkinderen of leerlingen staan. Zo iemand zal niet moeten zeggen: Kinderen het is mijn ervaring dat het leven een onontwarbare doolhof van wegen is. Je moet je eigen weg maar zien te vinden. Ik zou je daar niet bij kunnen helpen. Ik zou daartoe niet eens het recht hebben. Want als ik eerlijk ben, moet ik bekennen dat ik niet zulke verstandige wegen ben gegaan. Ik ben er zelfs aan gaan twijfelen of er wel zoiets als een echte levensweg is. Het leven lijkt meer op een gaan van teleurstelling naar teleurstelling. Het spijt me, maar je moet je weg in het leven helemaal zelf zien te vinden; ik kan er alleen het beste van hopen. Het is toch wel een demonstratie van armoede, wanneer het toppunt van openheid van de ouderen tegenover de jongeren hierin bestaat dat zij moeten bekennen niet te weten hoe het leven geleefd moet worden om het in zijn volheid en diepte te leren kennen!

Wanneer u uw leven hebt geleefd volgens de richtlijnen die God in de Bijbel geeft, zult u niet in een houding van teleurstelling en verlegenheid tegenover de jonge generatie hoeven te staan.

Vanuit de rijkdom van uw eigen levenservaring zult u dan met overtuiging kunnen zeggen: wil je waarachtig leven? Leef dan volgens het woord van God!

Wie zal beter weten hoe het leven geleefd moet worden dan de Schepper van het leven?

Zoals wij tijdens de bespreking van de eerste Johannesbrief al vaker opmerkten: God schiep het leven door te spreken. God sprak en het was er. Genesis 1 is het verhaal van het leven dat rust in Gods woord. En het woord van Gods geboden is ten diepste geen ander woord dan Gods levenwekkend scheppingswoord.

Elk woord van God dient het waarachtige leven, het leven zoals het moet zijn.

In zijn scheppingswoord riep God dit echte leven uit het niets tevoorschijn. In het woord van zijn gebod geeft Hij aan hoe dit echte leven geleefd moet worden. God wil met zijn geboden niet als een dwingeland ons Zijn wil opleggen. Hij wil met zijn gebod ons het ware leven aanbieden.

God wil met zijn geboden niet brutover ons heersen. Hij wil met Zijn geboden ons leven dienen. Wanneer Mozes de Israëlieten Gods geboden voorhoudt, kan hij dan ook zeggen: Zie, ik houd u heden het leven en het goede voor.

Nu komen wij weer bij het punt waarom het vanmorgen draait: Het valt niet mee om Gods geboden te houden. Van alles in je en om je heen verzet er zich tegen dat je je leven door het woord van God laat bepalen.

Laten wij eerlijk bij het begin van onze moeilijkheden beginnen: Gods geboden zijn voor ons zo moeilijk, omdat alles in ons er zich tegen verzet ons leven door het woord van God te laten bepalen. Wij willen geen van allen dat een ander wat over ons te zeggen heeft.

Wanneer gaat een kind 'nee' zeggen tegen zijn ouders? Wanneer het gaat ontdekken dat het een 'ik' is in onderscheiding tot het 'u' van vader en moeder. Een kind gaat 'nee' zeggen wanneer het zich bewust wordt van de afstand die er ligt tussen eigen wil en de wil van zijn ouders. Ik ben ik en jij bent jij en daarom heb jij niets te zeggen over mij.

Het is zo moeilijk om volgens Gods woord te leven, omdat er zo'n grote afstand ligt tussen het 'ik' van ons en het 'u' van God. Wij zijn innerlijk van God vervreemd. Hij is voor ons een vreemde geworden; een ander die ver van ons staat, met aan onze wil en opvattingen tegengestelde wil en opvattingen. Er is zo'n oneindige afstand tussen het 'ik' van ons en het 'u' van God. En daarom is het echte, waarachtige leven voor ons zo'n oneindig ver en onbereikbaar ideaal. Zo groot als de afstand is tussen het 'ik' van ons en het 'u' van God, zo groot is voor ons de afstand tot het waarachtig leven.

Zover als uw wil verwijderd is van Gods wil, zover als uw opvattingen verwijderd zijn van Gods opvattingen, zover bent u verwijderd van het leven waarvan je op je zeventigste geen spijt hoeft te hebben en dat je je kinderen van harte kunt aanbevelen.

Mozes zei tegen de Israëlieten: 'Het gebod dat ik u heden opleg is niet te moeilijk voor u en het is niet te zwaar. Dit gebod is zeer dicht bij u, in uw mond en in uw hart om het te volbrengen'. Volgens Mozes is er dus geen grote afstand tussen ons menselijk 'ik' en het goddelijk 'u'! Mozes spreekt van een situatie waarin de menselijke wil geen van de goddelijke wil vervreemde macht is. Mozes zegt: 'Dit gebod is zeer dicht bij u, in uw mond en in uw hart om het te volbrengen'.

Kan het gebod van God dichterbij zijn dan wanneer het zijn plaats heeft in ons hart? Het hart is de directiekamer van ons leven. Daar zetelt onze wil. Daar staan de stoelen van onze sympathie en liefde en de stoelen van onze haat en afgunst. In ons hart

dokteren wij onze plannen uit. In ons hart klopt ons leven. Mozes spreekt van een situatie waarin Gods gebod zijn plaats heeft in ons hart.

Dat is dan een situatie waarin de afstand tussen het 'ik' van ons en het 'u' van God overbrugd is. Een situatie waarin er geen afstand is tussen onze wil en Gods wil, tussen onze opvattingen over het leven en Gods opvattingen. Een heel bijzondere situatie, vindt u niet?

Wij moeten dan ook zeggen: Ten diepste is het woord van Mozes een profetie over de situatie die ingetreden is bij de komst van Jezus Christus. Jezus overbrugde de afstand tussen het menselijk 'ik' en het goddelijk 'u'. Hij bracht de menselijke wil en Gods wil tot elkaar.

Als waarachtig mens bad Jezus in de Hof van Gethsemané tot God: 'Niet zoals ik wil, maar zoals U wilt, geschiede'. Gods gebod had zijn plaats in het hart van Jezus, waar zijn leven klopte. In deze zin moeten wij ook het woord van Jezus begrijpen, gericht tegen de Schriftgeleerden en wetskenners van zijn tijd: 'Ik ben niet gekomen om de wet van Mozes te ontbinden, maar om de wet te vervullen'.

Gods gebod valt ons zwaar, omdat het 'ik' van ons zover afstaat van het 'u' van God. Jezus heeft de volle zwaarte van Gods gebod op zijn schouders genomen. Dat wil zeggen: Hij heeft het gewicht van de afstand tussen ons en God op zijn schouders genomen. In zijn persoon heeft Hij de afstand tussen onze wil en Gods wil tot nul teruggebracht. Hij heeft de kilometers ongehoorzaamheid, eigenwijsheid en onwil afgelegd die wij van God verwijderd zijn.

Ziet u Jezus die afstand afleggen? Het is de weg van Gethsemané naar Golgotha. De weg van: 'Niet mijn wil maar uw wil geschiede' naar: 'Het is volbracht'.

Ziet u Jezus die weg gaan, belast met uw verzet, uw ongehoorzaamheid, uw onwil, uw eigenwijsheid?

Jezus heeft de afstand afgelegd, die wij mensen van God vervreemd zijn.

Daarom is voor hen die in Jezus geloven het woord van Mozes: Gods richtlijnen voor het leven zijn niet ver weg, maar dichtbij u: in uw mond en in uw hart. Jezus heeft gedragen wat Gods gebod voor ons zwaar maakt. Het volle gewicht van onze ongehoorzaamheid en onwil en vervreemding van God heeft Hij op zich genomen. Daarom kon Jezus zeggen: 'Mijn juk is zacht en mijn last is licht'. Wat Jezus ons opdraagt is niet zwaar omdat hij het gewicht ervan zelf heeft gedragen. Gods geboden zijn Gods woord waarin het leven in al zijn lieflijkheid ontsloten wordt. Gods geboden zijn niet zwaar. Want Jezus heeft hun gewicht voor ons gedragen. Gods geboden zijn niet ver van ons. Want Jezus heeft de afstand die ons scheidt van Gods wil voor ons afgelegd.

Door het geloof in Jezus verandert onze houding en verzet tegen Gods woord in een houding van liefde tot Gods woord.

En nu zijn wij aangekomen bij Johannes.

Johannes spreekt van de liefde waarmee God ons liefheeft. Zo lief heeft God ons, dat Hij zijn Zoon tot ons zond om de afstand tussen hemel en aarde, tussen God en mens te overbruggen. En deze liefde wekt wederliefde. Omdat God ons liefheeft, gaan wij God liefhebben.

In het vandaag gelezen gedeelte uit zijn eerste brief schrijft Johannes over deze wederliefde: 'Dit is de liefde tot God, dat wij zijn geboden bewaren'.

Gods Zoon zocht ons mensen op. Hij heeft de afstand die wij van God waren vervreemd overbrugd, Hij heeft het verzet van onze wil tegen de wil van God doen omslaan in liefde. Daarmee is Gods gebod voor ons van een zwaar gebod een licht gebod geworden.

Wanneer Gods geboden ons zwaar vallen komt dat omdat er verzet tegen het houden van Gods geboden is. Verzet in ons. Verzet om ons heen. Wij ontdekten hoe Jezus het verzet dat er in ons is tegen Gods woord verandert in liefde tot Gods woord.

Maar volgens Johannes maakt Jezus nog op een andere wijze Gods geboden voor ons tot geboden die niet zwaar zijn.

Jezus breekt ook het verzet dat er in onze omgeving, in onze wereld is tegen Gods woord!

U zou zelf wel willen. Maar uw kennissen beletten het u om volgens Gods woord te leven. Of de verhoudingen op het werk maken het u onmogelijk.

U bent bereid u te laten bepalen door Gods richtlijnen. Maar de wereld om u heen maakt u dit te zwaar. Het is te moeilijk om in een van God vervreemde wereld radicaal met God te leven. Of om het modern te zeggen: Hoe kun je, gevangen in de structuren van onze verrotte wereld, leven als iemand die Gods Koninkrijk toebehoort?

De mensen zullen over je heen lopen! Je zult vrienden verliezen! Op het bedrijf zul je je promotiekansen verspelen! Je zult in de maatschappij niet meer aan je trekken komen!

Johannes schrijft: 'Gods geboden zijn niet zwaar, want al wat uit God geboren is overwint de wereld'.

De wereld om u heen maakt het u niet onmogelijk Gods geboden te houden. Want Jezus Christus heeft de wereld overwonnen. Zo wie in hem gelooft staat in zijn overwinningskracht.

De wereld heeft geprobeerd Jezus klein te krijgen in zijn gehoorzaamheid aan Gods woord. De kerkelijke en politieke machten van zijn tijd hebben geprobeerd het hem volgens Gods richtlijnen die Jezus leidde, te doen uitlopen op een nederlaag. Zij kruisigden hem. Maar na drie dagen stond Jezus op uit de dood. Jezus overwon de wereld. Het leven volgens Gods woord is niet klein te krijgen. Daarom kan de wereld het houden van Gods geboden niet te zwaar maken. 'Gods geboden zijn niet zwaar, want al wat uit God geboren is, overwint de wereld'.

Treed in de overwinningskracht van Jezus Christus de moeilijke situaties van het leven tegemoet. Ook de situaties die misschien zo moeilijk zijn dat het onontkoombaar lijkt om het met Gods woord op een akkoordje te gooien. Staande in Christus' overwinningskracht mag u verwachten dat het in geen enkele situatie te moeilijk en te zwaar is om Gods woord te gehoorzamen.

'Gods geboden zijn niet zwaar, want al wat uit God geboren is, overwint de wereld'.

Wij vieren straks het Avondmaal.

Wij nemen dan brood en wijn. Brood en wijn getuigen van Jezus Christus. Deze tekenen delen ons Christus mede. Zij delen ons zijn overwinningskracht mede.

Wie sterk wil zijn om Gods woord te bewaren neme het brood en drinke de wijn.

Amen.